

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศทางการเกษตรของเกษตรกรในเขตอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 378 คน ใน 6 ตำบล และ 2 เทศบาลตำบล โดยสามารถรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ 377 คน คิดเป็นร้อยละ 99.74

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยภูมิลำเนา เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการประกอบอาชีพเกษตรกร ประเภทของอาชีพ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 การใช้สารสนเทศทางการเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหาสารสนเทศทางการเกษตร แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ รูปแบบของสารสนเทศ ที่เกษตรกรใช้และที่ชอบใช้มากที่สุด

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้สารสนเทศทางการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยภูมิลำเนา เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการประกอบอาชีพเกษตรกร ประเภทของอาชีพ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.1 ภูมิลำเนา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในเขตอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 378 คน ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จำนวน 377 คน (ร้อยละ 99.74) จำแนกเป็นเกษตรกรตำบลปราณบุรี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 9.02) ตำบลปากน้ำปราณ จำนวน 31 คน (ร้อยละ 8.22) ตำบลเขาน้อย จำนวน 42 คน (ร้อยละ 11.14) ตำบลหนองตาเต็ม จำนวน 142 คน (ร้อยละ 37.67) ตำบลวังก้งจำนวน 65 คน (ร้อยละ 17.24) ตำบลเขาจ้าวจำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.55)

เทศบาลตำบลปรางมนูรี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 5.04) เทศบาลตำบลปากน้ำปรางจำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.12) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภูมิฐานะของเกษตรกร

ภูมิฐานะ	จำนวน	ร้อยละ
ตำบลปรางมนูรี	34	9.02
ตำบลปากน้ำปราง	31	8.22
ตำบลเขาน้อย	42	11.14
ตำบลหนองตาแต้ม	142	37.67
ตำบลวังกั๊พ	65	17.24
ตำบลเขาจ้าว	36	9.55
เทศบาลตำบลปรางมนูรี	19	5.04
เทศบาลตำบลปากน้ำปราง	8	2.12
รวม	377	100.00

1.2 เพศของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 224 คน (ร้อยละ 59.42) และเพศหญิง 153 คน (ร้อยละ 40.58) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	224	59.42
หญิง	153	40.58
รวม	377	100.00

1.3 อายุ

เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มากที่สุดจำนวน 128 คน (ร้อยละ 33.95) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 98 คน (ร้อยละ 25.99) อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 79 คน (ร้อยละ 20.95) อายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.88) อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 8.22) และจำนวนน้อยที่สุดคือมีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.33) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	5	1.33
20 – 30 ปี	41	10.88
31 – 40 ปี	79	20.95
41 – 50 ปี	128	33.95
51 - 60 ปี	98	25.99
มากกว่า 60 ปี	26	6.90
รวม	377	100.00

1.4 ระดับการศึกษา

เกษตรกรเกือบครึ่งจำนวน 176 คน (ร้อยละ 46.68) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา 142 คน (ร้อยละ 37.67) ต่ำกว่าประถมศึกษา/ไม่ได้ศึกษา จำนวน 33 คน (ร้อยละ 8.75) ปริญญาตรี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 6.90) และไม่มีเกษตรกรที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา/ไม่ได้ศึกษา	33	8.75
ประถมศึกษา	176	46.68
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	142	37.67
ปริญญาตรี	26	6.90
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	377	100.00

1.5 สถานภาพการประกอบอาชีพ

เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 329 คน (ร้อยละ 87.27) เป็นเจ้าของกิจการที่
 ตนทำการเกษตร รองลงมาจำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.63) เป็นลูกจ้าง จำนวน 23 คน (ร้อยละ 6.10)
 เป็นผู้ดูแล/หัวหน้าคนงาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถานภาพการประกอบอาชีพ

สถานภาพการประกอบอาชีพเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของ	329	87.27
ผู้ดูแล/หัวหน้าคนงาน	23	6.10
ลูกจ้าง	25	6.63
รวม	377	100.00

1.6 ประเภทของอาชีพ

เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 313 คน (ร้อยละ 83.02) ประกอบอาชีพปลูกพืช และ
 จำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.98) ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ประเภทของอาชีพ

ประเภทของอาชีพเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ปลูกพืช	313	83.02
เลี้ยงสัตว์	64	16.98
รวม	377	100.00

1.7 พืชที่เกษตรกรปลูก

เกษตรกรส่วนใหญ่ จำนวน 162 คน (ร้อยละ 51.76) ปลูกสับปะรด รองลงมาจำนวน 45 คน (ร้อยละ 14.38) ปลูกมะม่วง จำนวน 28 คน (ร้อยละ 8.95) ปลูกมะพร้าว จำนวน 24 คน (ร้อยละ 7.67) ปลูกยางพารา จำนวน 19 คน (ร้อยละ 6.07) ปลูกข้าว จำนวน 18 คน (ร้อยละ 5.75) ปลูกปาล์มน้ำมัน และน้อยที่สุดจำนวน 17 คน (ร้อยละ 5.43) ปลูกอ้อย ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 พืชที่เกษตรกรปลูก

พืชที่เกษตรกรปลูก	จำนวน	ร้อยละ
สับปะรด	162	51.76
มะพร้าว	28	8.95
ยางพารา	24	7.67
ปาล์มน้ำมัน	18	5.75
ข้าว	19	6.07
มะม่วง	45	14.38
อ้อย	17	5.43
รวม	313	100.00

1.8 สัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยง

เกษตรกรจำนวนมากที่สุด 18 คน (ร้อยละ 28.13) เลี้ยงวัว รองลงมาจำนวน 16 คน (ร้อยละ 25) เลี้ยงปลา จำนวน 13 คน (ร้อยละ 20.13) เลี้ยงกิ้ง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 14.06) เลี้ยงไก่ และน้อยที่สุดจำนวน 8 คน (ร้อยละ 12.50) เลี้ยงสุกร ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยง

พืชที่เกษตรกรปลูก	จำนวน	ร้อยละ
วัว	18	28.13
กึ่ง	13	20.31
สุกร	8	12.50
ไก่	9	14.06
ปลา	16	25.00
รวม	64	100.00

1.9 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ

เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มากที่สุดจำนวน 133 คน (ร้อยละ 35.28) ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้ว 5 – 10 ปี รองลงมาจำนวน 90 คน (ร้อยละ 23.87) ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 65 คน (ร้อยละ 17.24) ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้ว 11 – 15 ปี จำนวน 50 คน (ร้อยละ 13.26) ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้ว 16 – 20 ปี และน้อยที่สุดจำนวน 39 คน (ร้อยละ 10.34) ประกอบอาชีพเกษตรกรมาแล้วมากกว่า 20 ปี ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ

ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	90	23.87
6 – 10 ปี	133	35.28
11 – 15 ปี	65	17.24
16 – 20 ปี	50	13.26
มากกว่า 20 ปี	39	10.34
รวม	377	100.00

1.10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 117 คน (ร้อยละ 31.03) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท รองลงมาจำนวน 82 คน (ร้อยละ 21.75) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 15,000 บาท จำนวน 80 คน (ร้อยละ 21.22) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท จำนวน 55 คน (ร้อยละ 14.59) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท และน้อยที่สุดจำนวน 43 คน (ร้อยละ 11.41) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	117	31.03
10,000 - 15,000 บาท	82	21.75
15,001 - 25,000 บาท	80	21.22
25,001 - 35,000 บาท	55	14.59
มากกว่า 35,000 บาท	43	11.41
รวม	377	100.00

ตอนที่ 2 การใช้สารสนเทศทางการเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหาสารสนเทศทางการเกษตร แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ รูปแบบของสารสนเทศ ที่เกษตรกรใช้ และที่ชอบใช้มากที่สุด

2.1 เนื้อหาสารสนเทศ

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 217 คน (ร้อยละ 13.30) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ รองลงมาจำนวน 269 คน (ร้อยละ 13.20) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคและศัตรูพืช/สัตว์ จำนวน 254 คน (ร้อยละ 12.46) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพันธุ์พืช/สัตว์ จำนวน 253 คน (ร้อยละ 12.41) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย จำนวน 231 คน (ร้อยละ 11.33) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำนวน 202 คน (ร้อยละ 9.91) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุน/ ราคาสินค้า/ การตลาด/ การส่งออก จำนวน 178 คน (ร้อยละ 8.73) ใช้

สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดินและการใช้ดิน จำนวน 173 คน (ร้อยละ 8.49) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเงินกู้/สินเชื่อ จำนวน 101 คน (ร้อยละ 4.96) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับราคาที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน จำนวน 81 คน (ร้อยละ 3.97) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกษตรการผลิต/การแปรรูปผลิตภัณฑ์/เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร และน้อยที่สุดจำนวน 25 คน (ร้อยละ 1.23) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 11

ตาราง 11 เนื้อหาสารสนเทศที่เคยใช้

เนื้อหา	เคยใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์	271	13.30
พันธุ์พืช/สัตว์	254	12.46
โรคและศัตรูพืช/สัตว์	269	13.20
การใช้ปุ๋ย	253	12.41
แหล่งน้ำและการใช้น้ำ	231	11.33
ดินและการใช้ดิน	178	8.73
การผลิต/การแปรรูปผลิตภัณฑ์/เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร	81	3.97
การลงทุน/ ราคาสินค้า/ การตลาด/ การส่งออก	202	9.91
เงินกู้/สินเชื่อ	173	8.49
ราคาที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน	101	4.96
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	25	1.23
รวม	2,038	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.2 เนื้อหาสารสนเทศที่ขอใช้มากที่สุด

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 105 คน (ร้อยละ 27.85) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ รองลงมาจำนวน 70 คน (ร้อยละ 18.57) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคและศัตรูพืช/สัตว์ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 14.06) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเงินกู้/สินเชื่อ จำนวน 45 คน (ร้อยละ 11.94) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.61) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุน/ ราคาสินค้า/ การตลาด/ การส่งออก จำนวน 26 คน (ร้อยละ 6.90) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 4.77) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 2.92) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิต/การแปรรูปผลิตภัณฑ์/เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.33) ขอใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดินและการใช้ดิน และน้อยที่สุดจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.53) ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับราคาที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดังตารางที่ 12

ตาราง 12 เนื้อหาสารสนเทศที่ขอใช้มากที่สุด

เนื้อหาสารสนเทศที่ขอมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์	105	27.85
พันธุ์พืช/สัตว์	26	6.90
โรคและศัตรูพืช/สัตว์	70	18.57
การใช้ปุ๋ย	45	11.94
แหล่งน้ำและการใช้น้ำ	18	4.77
ดินและการใช้ดิน	5	1.33
การผลิต/การแปรรูปผลิตภัณฑ์/เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร	11	2.92
การลงทุน/ ราคาสินค้า/ การตลาด/ การส่งออก	40	10.61
เงินกู้/สินเชื่อ	53	14.06
ราคาที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน	2	0.53
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	2	0.53
รวม	377	100.00

2.3 แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล

เกษตรกรพึงพอใจแหล่งสารสนเทศประเภทบุคคลโดยรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) โดยมีความพึงพอใจในแต่ละแหล่ง 2 ระดับ คือระดับมากและระดับปานกลาง ระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ สอบถามจากเพื่อนร่วมอาชีพ ($\bar{x} = 4.13$) สมาชิกในครอบครัว/ญาติ ($\bar{x} = 4.12$) นายจ้าง/ลูกจ้าง ($\bar{x} = 3.81$) เพื่อนบ้าน ($\bar{x} = 3.79$) ผู้นำหมู่บ้าน เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ($\bar{x} = 3.78$) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ ($\bar{x} = 3.70$)

ระดับปานกลางได้แก่ การสอบถามจากผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.31$) และครู/อาจารย์ ($\bar{x} = 3.02$) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล

บุคคล	เคยใช้		ระดับความพึงพอใจ		
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{x}	SD	แปลความ
สมาชิกในครอบครัว/ญาติ	239	18.23	4.12	0.87	มาก
เพื่อนบ้าน	211	16.09	3.79	0.69	มาก
เพื่อนร่วมอาชีพ	305	23.26	4.13	0.84	มาก
ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น	108	8.24	3.31	1.11	ปานกลาง
ครู/อาจารย์	55	4.20	3.02	0.99	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ	210	16.02	3.70	0.96	มาก
ผู้นำหมู่บ้าน เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	141	10.76	3.78	0.89	มาก
นายจ้าง/ลูกจ้าง	42	3.20	3.81	1.15	มาก
รวม	1,311	100.00	3.56	0.78	มาก

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.4 แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคลที่ชอบใช้มากที่สุด

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 136 คน (ร้อยละ 36.07) ชอบใช้สารสนเทศจากสมาชิกในครอบครัว/ญาติมากที่สุด รองลงมาจำนวน 107 คน (ร้อยละ 28.38) ชอบสอบถามจากเพื่อนร่วมอาชีพ จำนวน 67 คน (ร้อยละ 17.77) ชอบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 6.90) ชอบสอบถามจากผู้นำสินค้า เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 15 คน (ร้อยละ 3.98) ชอบสอบถามจากนายจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 14 คน (ร้อยละ 3.71) ชอบสอบถามจากเพื่อนบ้าน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.12) ชอบสอบถามจากผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น และน้อยที่สุดจำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.06) ชอบสอบถามจากครู/อาจารย์ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคลที่ชอบใช้มากที่สุด

แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคลที่ชอบใช้มากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว/ญาติ	136	36.07
เพื่อนบ้าน	14	3.71
เพื่อนร่วมอาชีพ	107	28.38
ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น	8	2.12
ครู/อาจารย์	4	1.06
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ	67	17.77
ผู้นำสินค้า เครื่องมือ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	26	6.90
นายจ้าง/ลูกจ้าง	15	3.98
รวม	377	100.00

2.5 แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ที่เกษตรกรใช้

เกษตรกรพึงพอใจแหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) โดยพึงพอใจในระดับมากและระดับปานกลาง โดยในระดับปานกลางมี 4 แหล่ง เรียงตามลำดับได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร ($\bar{x} = 3.21$) ห้องสมุด ($\bar{x} = 3.05$) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.04$) และป้ายประกาศข่าว ($\bar{x} = 2.94$) และพึงพอใจในระดับมากได้แก่อินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 4.17$) โดยมีเกษตรกรเคยใช้อินเทอร์เน็ตเพียง 29 คน (ร้อยละ 6.30) ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ที่เกษตรกรใช้

สถานที่	เคยใช้		ระดับความพึงพอใจ		
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{x}	SD	แปลความ
ห้องสมุด	42	9.13	3.05	1.10	ปานกลาง
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	109	23.70	3.04	0.93	ปานกลาง
ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร	186	40.43	3.21	1.16	ปานกลาง
ป้ายประกาศข่าว	94	20.43	2.94	0.95	ปานกลาง
อินเทอร์เน็ต	29	6.30	4.17	1.00	มาก
รวม	460	100.00	3.24	1.08	ปานกลาง

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.6 แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ที่เกษตรกรชอบใช้

เกษตรกรเกือบครึ่งจำนวน 180 คน (ร้อยละ 47.75) ชอบใช้สารสนเทศที่ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาจำนวน 93 คน (ร้อยละ 24.67) ชอบใช้ที่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 57 คน (ร้อยละ 15.12) ชอบอ่านที่ป้ายประกาศข่าว จำนวน 28 คน (ร้อยละ 7.43) ชอบใช้ที่ห้องสมุด และน้อยที่สุดจำนวน 19 คน (ร้อยละ 5.04) ชอบใช้อินเทอร์เน็ต ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ที่เกษตรกรชอบใช้

แหล่งสารสนเทศประเภทสถานที่ที่เกษตรกรชอบใช้	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุด	28	7.43
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	93	24.67
ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร	180	47.75
ป้ายประกาศข่าว	57	15.12
อินเทอร์เน็ต	19	5.04
รวม	377	100.00

2.7 รูปแบบของสารสนเทศทางการเกษตร

เกษตรกรมีความพึงพอใจในรูปแบบของสารสนเทศทางการเกษตรโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) โดยพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก โดยระดับมากมี 2 รูปแบบเรียงตามลำดับ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นพับ ($\bar{x} = 3.67$) และหนังสือ ($\bar{x} = 3.52$) นอกจากนี้มีความพึงพอใจในระดับปานกลางเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ สื่อโสตทัศน เช่น เทป ซีดี ดีวีดี สไลด์ และการอบรม/ประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{x} = 3.48$) รายการโทรทัศน์ ($\bar{x} = 3.42$) วารสาร ($\bar{x} = 3.39$) รายการวิทยุ ($\bar{x} = 3.37$) หนังสือพิมพ์ ($\bar{x} = 3.36$) การชมนิทรรศการ ($\bar{x} = 3.16$) ป้ายประกาศ/โฆษณา ($\bar{x} = 3.12$) การทัศนศึกษา ($\bar{x} = 3.10$) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 รูปแบบของสารสนเทศ

รูปแบบสารสนเทศ	เคยใช้		ระดับความพึงพอใจ		
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{x}	SD	แปล
หนังสือ	166	13.98	3.52	0.80	มาก
หนังสือพิมพ์	155	13.06	3.36	0.70	ปานกลาง
วารสาร	96	8.09	3.39	0.98	ปานกลาง
เอกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นพับ	153	12.89	3.67	0.92	มาก
สื่อโสตทัศน เช่น เทป ซีดี ดีวีดี สไลด์	55	4.63	3.48	1.26	ปานกลาง
รายการวิทยุ	114	9.60	3.37	0.78	ปานกลาง
รายการโทรทัศน์	162	13.65	3.42	0.79	ปานกลาง
ป้ายประกาศ/โฆษณา	103	8.68	3.12	0.84	ปานกลาง
การอบรม/ประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	107	9.01	3.48	1.08	ปานกลาง
การชมนิทรรศการ	55	4.63	3.16	1.12	ปานกลาง
การทัศนศึกษา	21	1.77	3.10	1.04	ปานกลาง
รวม	1,187	100.00	3.33	0.73	ปานกลาง

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.8 รูปแบบสารสนเทศทางการเกษตรที่เกษตรกรชอบใช้มากที่สุด

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 102 คน (ร้อยละ 27.06) ชอบใช้สารสนเทศจากรายการโทรทัศน์ รองลงมาจำนวน 59 คน (ร้อยละ 15.65) ชอบใช้ออกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นพับ จำนวน 44 คน (ร้อยละ 11.67) ชอบใช้การอบรม/ประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 11.14) ชอบใช้หนังสือพิมพ์ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.61) ชอบใช้หนังสือ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.81) ชอบฟังรายการวิทยุ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 4.77) ชอบใช้สื่อโสตทัศน เช่น เทป ซีดี ดีวีดี สไลด์ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.24) ชอบอ่านวารสาร จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.39) ชอบชมนิทรรศการ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 1.86) ชอบอ่านจากป้ายประกาศ/โฆษณา และน้อยที่สุดจำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.80) ชอบชมนิทรรศการ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สื่อ/กิจกรรมทางการเกษตรที่เกษตรกรชอบใช้มากที่สุด

สื่อ/กิจกรรมทางการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	40	10.61
หนังสือพิมพ์	42	11.14
วารสาร	16	4.24
เอกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นพับ	59	15.65
สื่อโสตทัศน เช่น เทป ซีดี ดีวีดี สไลด์	18	4.77
รายการวิทยุ	37	9.81
รายการโทรทัศน์	102	27.06
ป้ายประกาศ/โฆษณา	7	1.86
การอบรม/ประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	44	11.67
การชมนิทรรศการ	9	2.39
การทัศนศึกษา	3	0.80
รวม	377	100.00

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้สารสนเทศทางการเกษตร

3.1 การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการเกษตร

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 208 คน (ร้อยละ 29.63) ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเพื่อเพิ่มพูนรายได้ รองลงมาจำนวน 160 คน (ร้อยละ 22.79) ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการทำการเกษตร จำนวน 148 คน (ร้อยละ 21.08) ใช้ปรับปรุงผลผลิต จำนวน 97 คน (ร้อยละ 13.82) ใช้วางแผนในการทำการเกษตร และน้อยที่สุดจำนวน 89 คน (ร้อยละ 12.68) ใช้ตัดสินใจในการทำการเกษตร ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการเกษตร

การใช้ประโยชน์	ผู้ที่เคยใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
ใช้วางแผนการทำการเกษตร	97	13.82
ใช้ตัดสินใจในการทำการเกษตร	89	12.68
ใช้แก้ปัญหาในการทำการเกษตร	160	22.79
ใช้ปรับปรุงผลผลิต	148	21.08
ใช้เพิ่มพูนรายได้	208	29.63
รวม	702	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.2 ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการเกษตร

เกษตรกรมากที่สุดจำนวน 221 คน (ร้อยละ 32.50) ประสบปัญหาในการใช้สารสนเทศคือ ไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ รองลงมาจำนวน 131 คน (ร้อยละ 19.26) ไม่สะดวกในการเดินทาง จำนวน 82 คน (ร้อยละ 12.06) สารสนเทศเข้าใจยาก จำนวน 80 คน (ร้อยละ 11.76) ไม่ทราบแหล่งข้อมูล จำนวน 67 คน (ร้อยละ 9.85) สารสนเทศที่มีไม่ตรงกับความต้องการ จำนวน 50 คน (ร้อยละ 7.35) ได้คำตอบล่าช้า นำไปใช้ไม่ทัน จำนวน 25 คน (ร้อยละ 3.68) เสียค่าใช้จ่ายมาก และน้อยที่สุดจำนวน 24 คน (ร้อยละ 3.53) ไม่รู้หนังสือ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการเกษตร

ปัญหาในการใช้	ผู้ที่เคยใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สะดวกในการเดินทาง	131	19.26
ไม่รู้หนังสือ	24	3.53
ไม่มีเวลา	221	32.50
ไม่ทราบแหล่งข้อมูล	80	11.76
ได้คำตอบล้าช้า นำไปใช้ไม่ทัน	50	7.35
เสียค่าใช้จ่ายมาก	25	3.68
สารสนเทศเข้าใจยาก	82	12.06
สารสนเทศที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	67	9.85
รวม	680	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.3 ข้อเสนอแนะในการจัดบริการสารสนเทศ

เกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านรูปแบบของสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

3.3.1 เนื้อหาสารสนเทศทางการเกษตรที่เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดหาเพิ่มเติมมี 21 เรื่อง เรียงตามลำดับดังนี้ การใช้ปุ๋ยและราคาปุ๋ย 29 คน โรคระบาดและการรักษา 23 คน แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตร 19 คน สายพันธุ์พืชและสัตว์ 15 คน การประกันราคา 14 คน การผลิตและการปรับปรุงผลผลิต 10 คน อาหารสัตว์ 8 คน การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 8 คน ราคาผลผลิตและการปลูกพืช เรื่องละ 7 คน เงินกู้/การเงิน 6 คน การตลาด และการส่งออก เรื่องละ 5 คน ยาฆ่าแมลง 4 คน การเพิ่มพูนรายได้ ผักปลอดสารพิษการรวมกลุ่มทางการเกษตร เรื่องละ 2 คน การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเจริญเติบโตของพืช สารอาหารในดิน การเลี้ยงไก่ การลดต้นทุน การจัดการโรงเรือน และภูมิอากาศ เรื่องละ 1 คน

3.3.2 สถานที่ที่เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีบริการสารสนเทศทางการเกษตร เรียงตามลำดับดังนี้ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 59 คน ร้านค้า 36 คน บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน 20 คน ที่วัด 16 คน แหล่งที่รับซื้อผลผลิต 8 คน ศาลากลาง/ประชมคมหมู่บ้าน 7 คน บ้าน
เจ้าของไร่ขนาดใหญ่/นายจ้าง และศูนย์ส่งเสริมการเกษตร สถานที่ละ 4 คน ที่ไร่/ฟาร์ม ที่บ้าน
ห้องสมุด มูลนิธิการกุศล และโรงเรียน สถานที่ละ 3 คน ที่องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ที่แหล่ง
ท่องเที่ยวและสมาคมชาวสวน สถานที่ละ 1 คน

3.3.3 รูปแบบของสารสนเทศทางการเกษตรที่เกษตรกรต้องการให้หน่วยงาน
ของรัฐจัดหาให้เพิ่มเติม เรียงตามลำดับจำนวนผู้ตอบดังนี้ แผ่นพับ/เอกสาร/ใบปลิว 67 คน
วีดิทัศน์ (VCD/CD) 61 คน หนังสือคู่มือ 36 คน หนังสือ 26 คน การจัดอบรม 5 คน จดหมาย
อิเล็กทรอนิกส์ 4 คน วารสาร 3 คน เสียงตามสาย และป้ายประกาศ รูปแบบละ 2 คน การสาธิต
การประชุม รายการโทรทัศน์ และแจ้งโดยตรงที่ผู้นำชุมชน รูปแบบละ 1 คน